

KRÍZOVÉ PROCESY EÚ AKO SÚČASŤ POKRAČUJÚCEJ GLOBÁLNEJ KRÍZY

Dr. h. c. prof. Ing. Milan Šikula, DrSc.

Vedecko-popularizačný seminár
NEWTON College, a. s.

Brno

11. november 2016

Ciel' prezentácie

- Prehliť chápanie mnohorozmernosti globálnej krízy
- Objasniť pozíciu EÚ v unipolárnom systéme globálneho vládnutia
- Argumentovať krízové procesy EÚ ako derivát globálnej krízy

Prehlbujúca sa mnohorozmernosť globálnej krízy

- Pokračujúca globálna kríza a jej seriózne analýzy postupne odkryli a ďalej odkrývajú jej mnohorozmernosť
- Najzjavnejšie jej mnohorozmerný charakter reflektuje zreťazené priradovanie prívlastkov
- Hypotekárna, finančná, ekonomická, politická, sociálna, dlhová, dlhopisová, morálna, systémová, transformačná, civilizačná
- Spoločný menovateľ – kľúčový faktor – finančný sektor a jeho vývoj

Bázické príčiny globálnej krízy a neúčinnosť krízových opatrení

- Nouriel Roubini – prerozdelenie od práce ku kapitálu, extrémna polarizácia príjmu a majetku – nedostatočný reálny dopyt – kapitál nenachádzajúci zhodnocovací priestor
- Vytváranie náhradného, virtuálneho dopytu – zadlžovaním extrémna expanzia finančného sektoru
- Inštitucionalizácia morálneho hazardu – na všetkých úrovniach (MMF, SB, FED, vlády, veľké korporácie, auditorské a ratingové agentúry, najväčšie banky až po finančných poradcov a dílerov)
- Bezškrupulózna maximalizácia ziskov
- Privatizácia ziskov a socializácia dopadov krízy je systémovým rámcom determinujúcim neúčinnosť protikrízových opatrení

Systemový, transformačný a civilizačný rozmer globálnej krízy

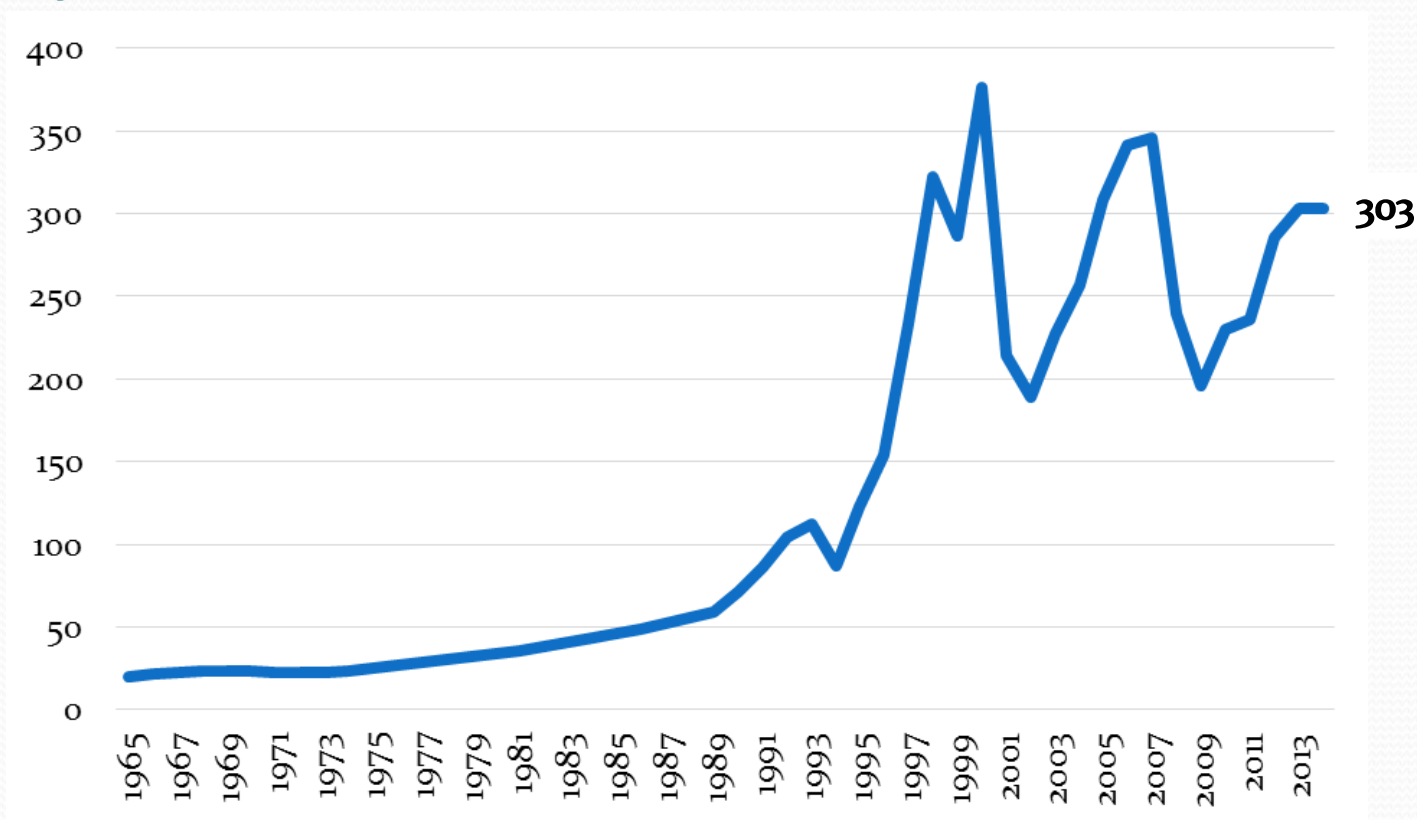
- Globálna kríza naplno odhaľuje systémové zlyhávanie, jeho reálne prekonávanie vyžaduje kvalitatívnu transformáciu systému ako nevyhnutného predpokladu riešenia rozporov civilizácie – kritická miera
- Kľúčové sú najmä rozpory: ekonomika – človek, spoločnosť, reálna ekonomika a finančný sektor, ekonomika – životné prostredie, príroda
- Protikrízové opatrenia však mali v zásade charakter neoliberálnej terapie zameranej na dočasné stlmenie niektorých dopadov alebo na získavanie času, tak reálne znamenali len fázy pokračujúcej krízy, opakujúcu interakciu nových neúčinných opatrení s dopadmi predchádzajúcich neúčinných opatrení

Rozpor ekonomika – človek (spoločnosť)

– stupňujúce sa vyostrovanie dlhodobých trendov

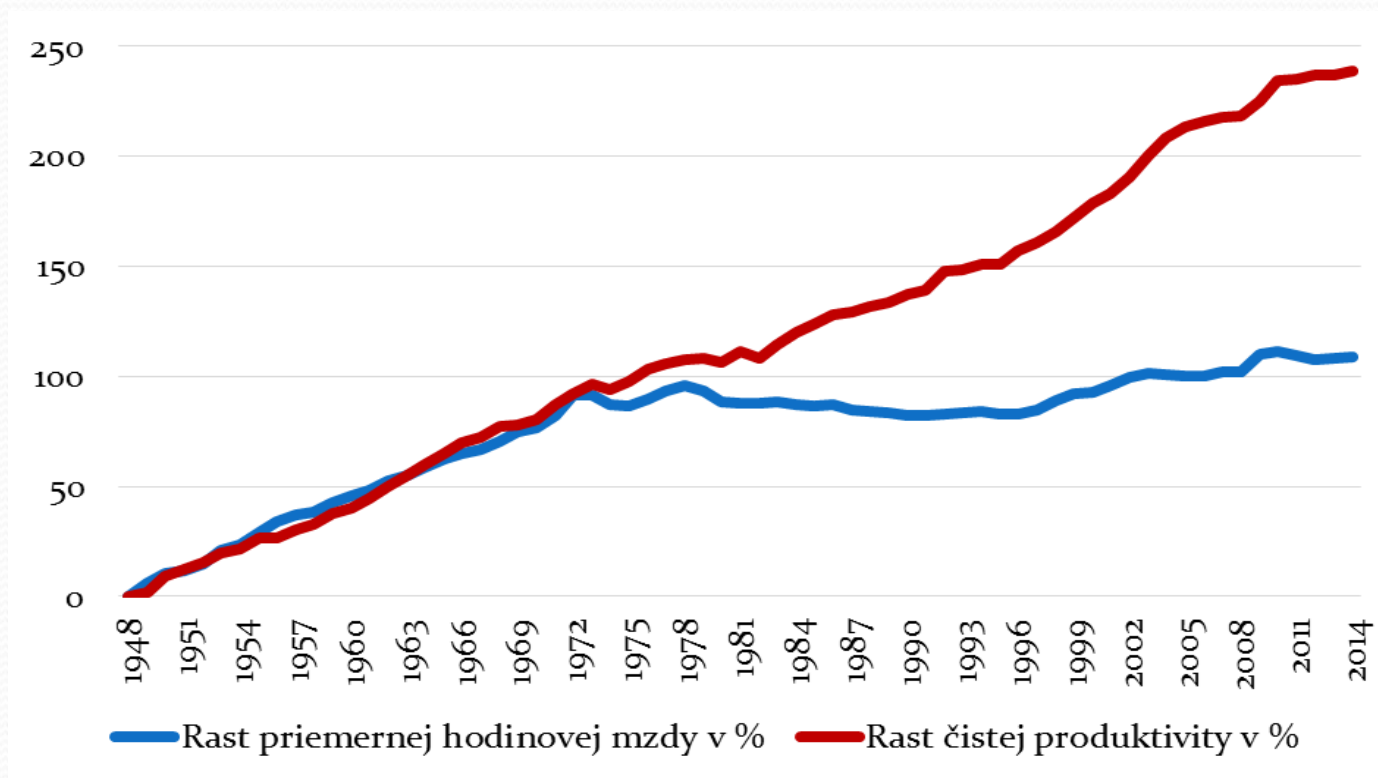
- Od 80. rokov sa začala extrémne stupňovať príjmová a majetková nerovnosť, polarizácia a v súčasnosti dosahuje rekordné úrovne
- Umožňuje pochopiť charakter a dynamiku distribúcie vytvorených hodnôt v spoločnosti
- Má kľúčový význam pre identifikáciu rozloženia a distribúcie ekonomickej a politickej moci v globalizovanej spoločnosti
- Súčasná úroveň nerovnosti spôsobuje mimoriadne závažné spoločenské problémy, ohrozuje spoločenskú stabilitu a spôsobuje všeobecnú nedôveru

Vzájomný pomer zárobkov výkonných riaditeľov a bežných zamestnancov v USA v rokoch 1965 a 2014



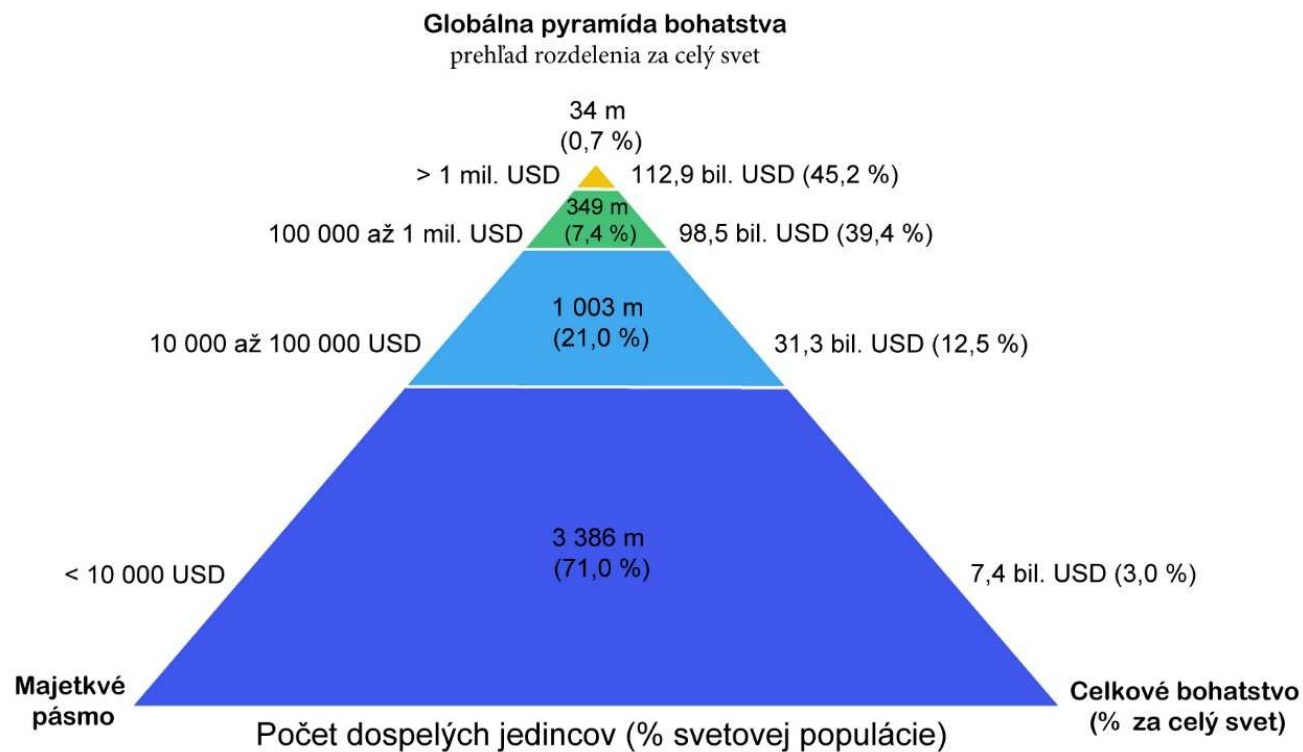
Prameň: Mishel a Davis (2015); Ondrovič (2016).

Vývoj rastu produktivity práce a vývoj rastu priemernej hodinovej mzdy bežného pracovníka v % v USA v období rokov 1948 až 2014



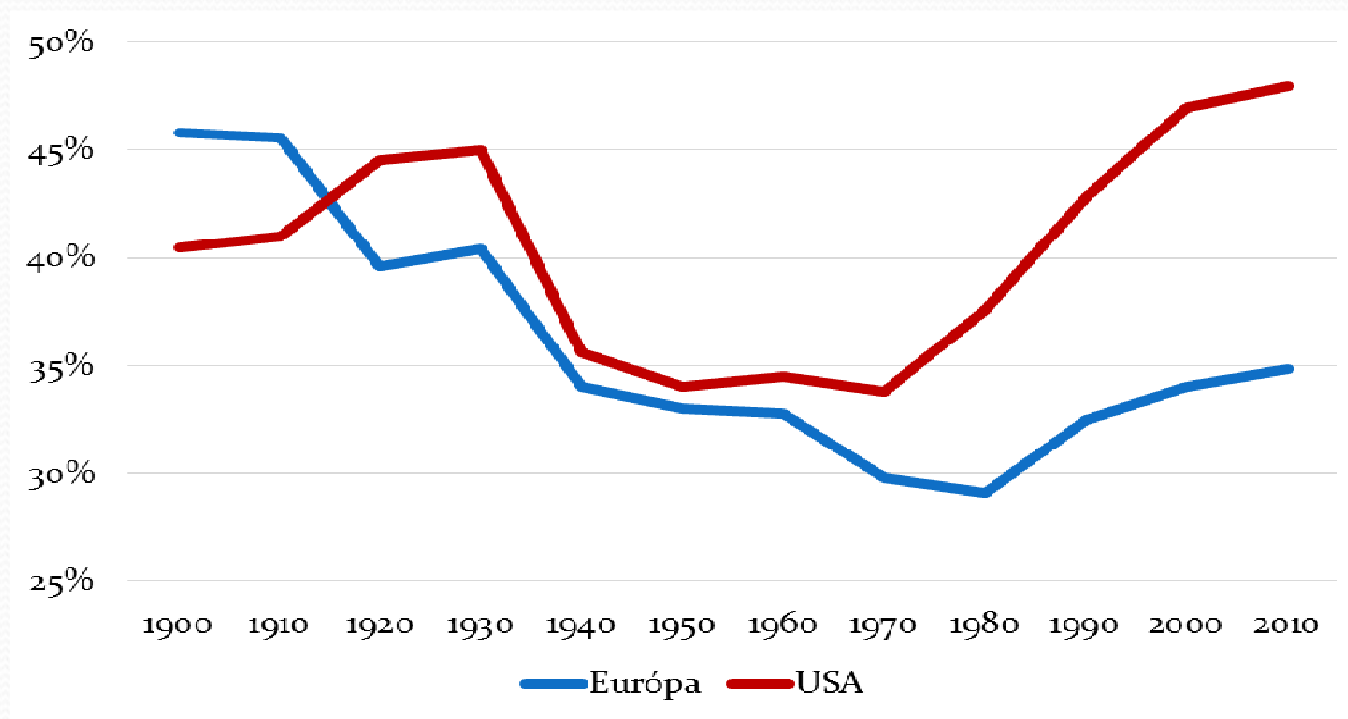
Prameň: Mishel a Davis (2015); Ondrovič (2016).

Globálna pyramída bohatstva v roku 2015 podľa majetkových pásiem



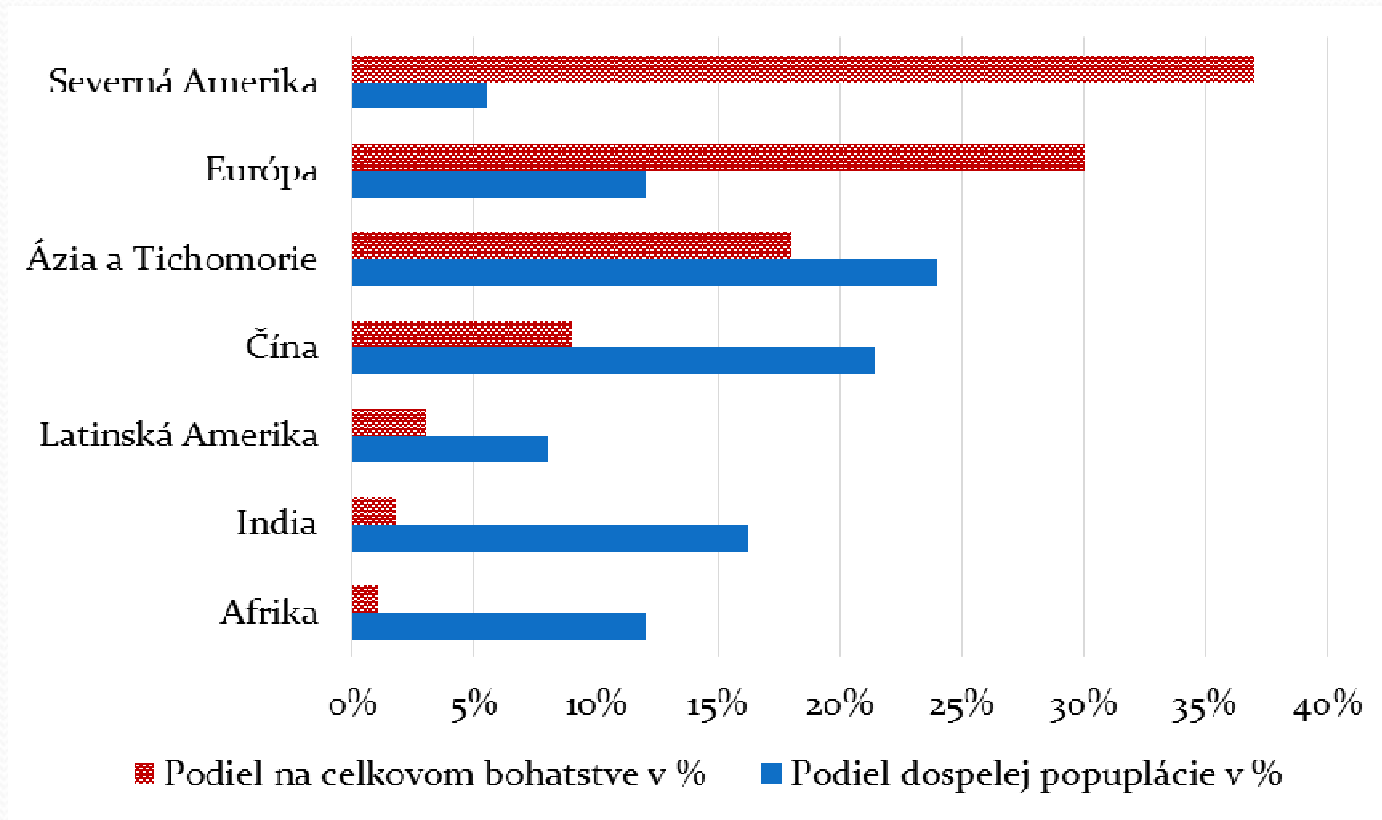
Prameň: Credit Suisse Global Wealth Databook (2015); Ondrovič (2016).

Porovnanie vývoja príjmovej nerovnosti v USA s priemerom vývojom príjmovej nerovnosti v štyroch európskych krajinách (Veľká Británia, Francúzsko, Nemecko, Švédsko) v období rokov 1900 až 2010



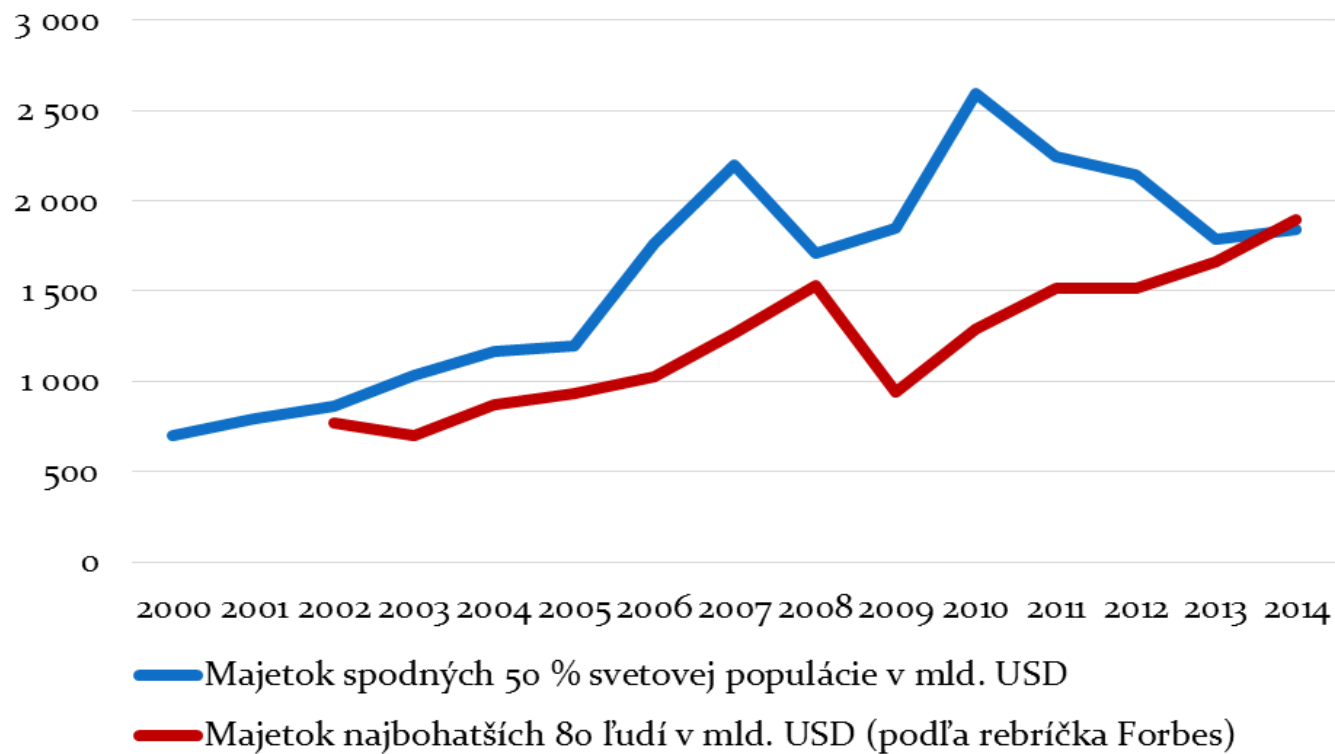
Prameň: Thomas Piketty - *Capital in the twenty-first century* (2014); Ondrovič (2016).

Svetové bohatstvo podľa populácie a svetových regiónov v roku 2015



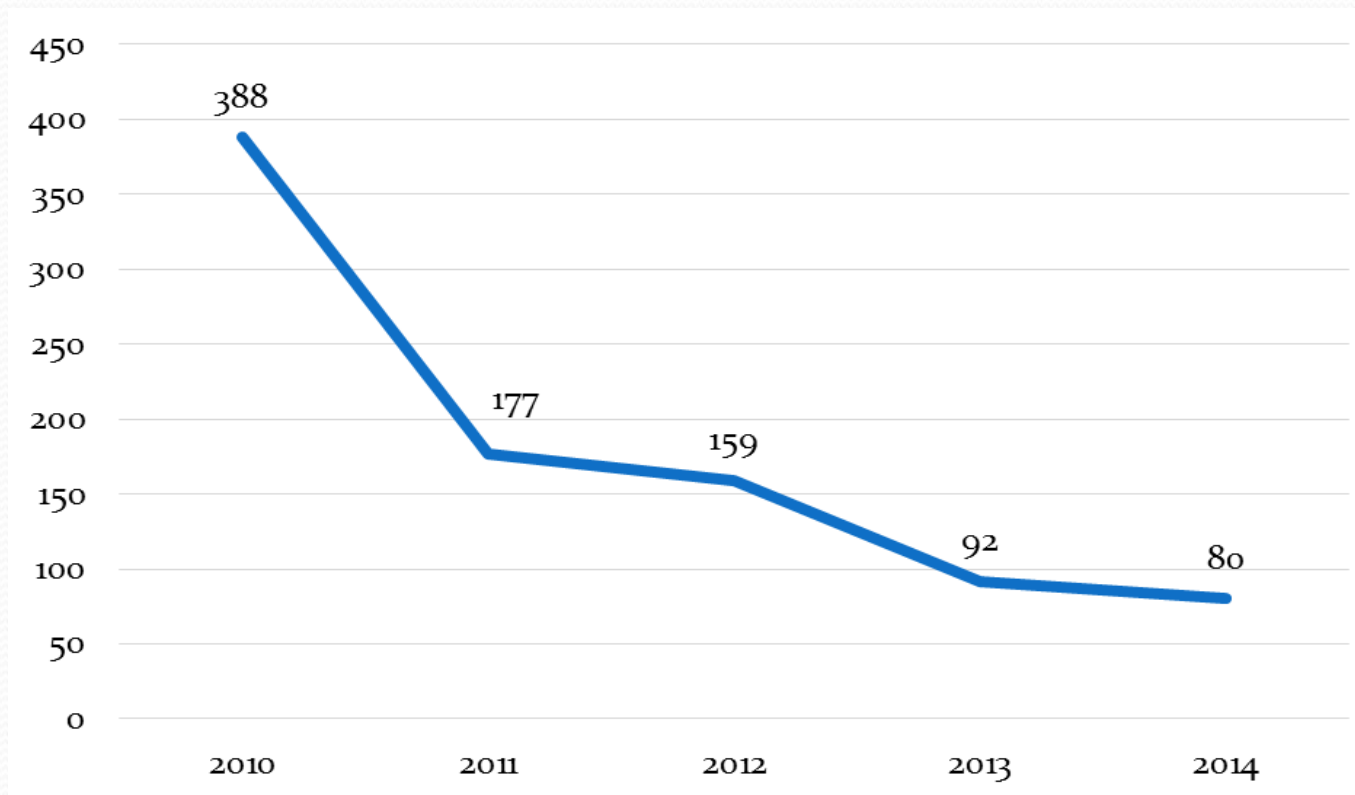
Prameň: Credit Suisse Global Wealth Databook (2015); Ondrovič (2016).

Trend vývoja veľkosti bohatstva spodnej polovice svetovej populácie a trend vývoja veľkosti bohatstva 80 najbohatších ľudí sveta a ich vzájomný vzťah v období rokov 2000 až 2014



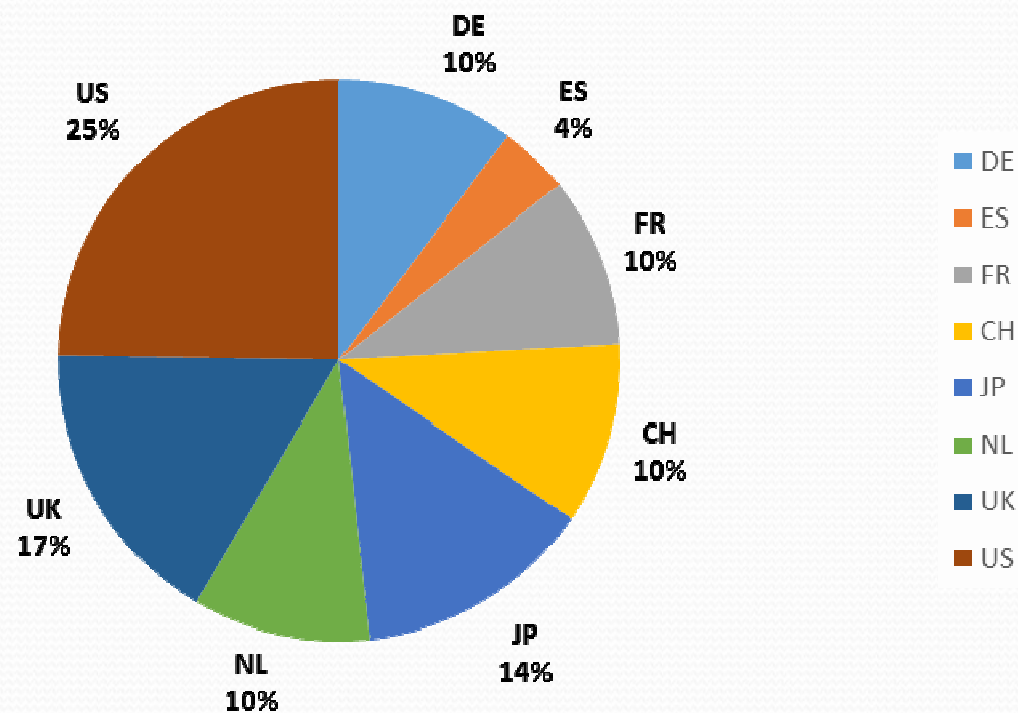
Prameň: Oxfam - *Having it all and wanting more* (2015); Ondrovič (2016).

Počet miliárdarov, ktorých majetok spolu predstavuje rovnaké bohatstvo ako bohatstvo spodnej polovice celosvetovej populácie v rokoch 2010 až 2014



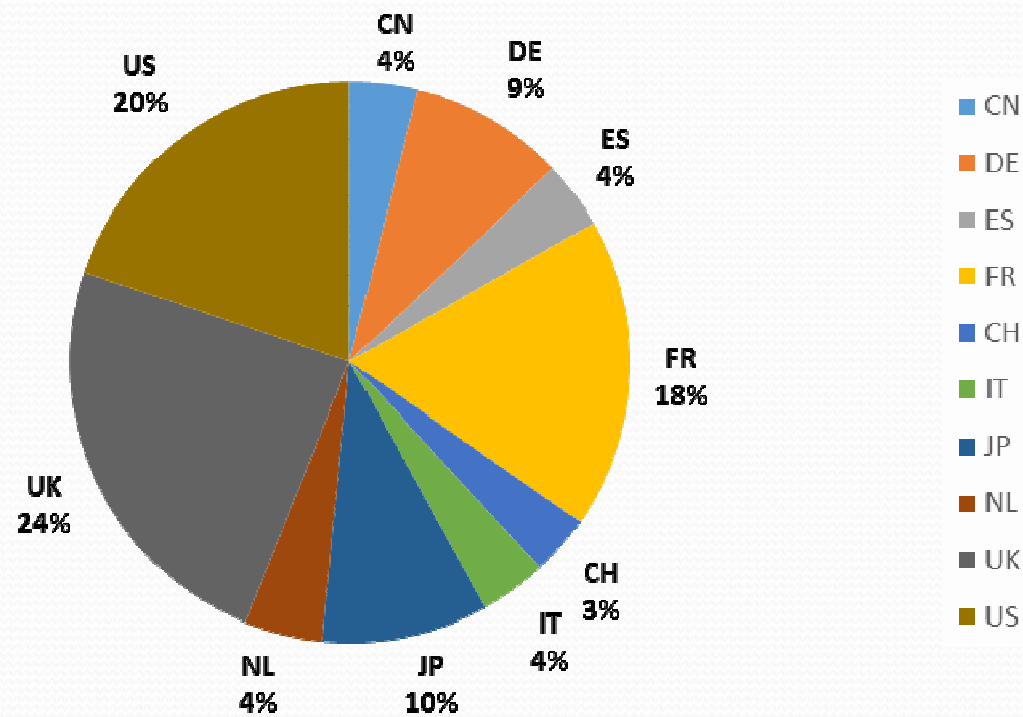
Prameň: Oxfam - Having it all and wanting more (2015); Ondrovič (2016).

Podiel krajín v štruktúre 20 najväčších firiem podľa veľkosti aktív rebríčka Global 2000 časopisu Forbes za rok 2006



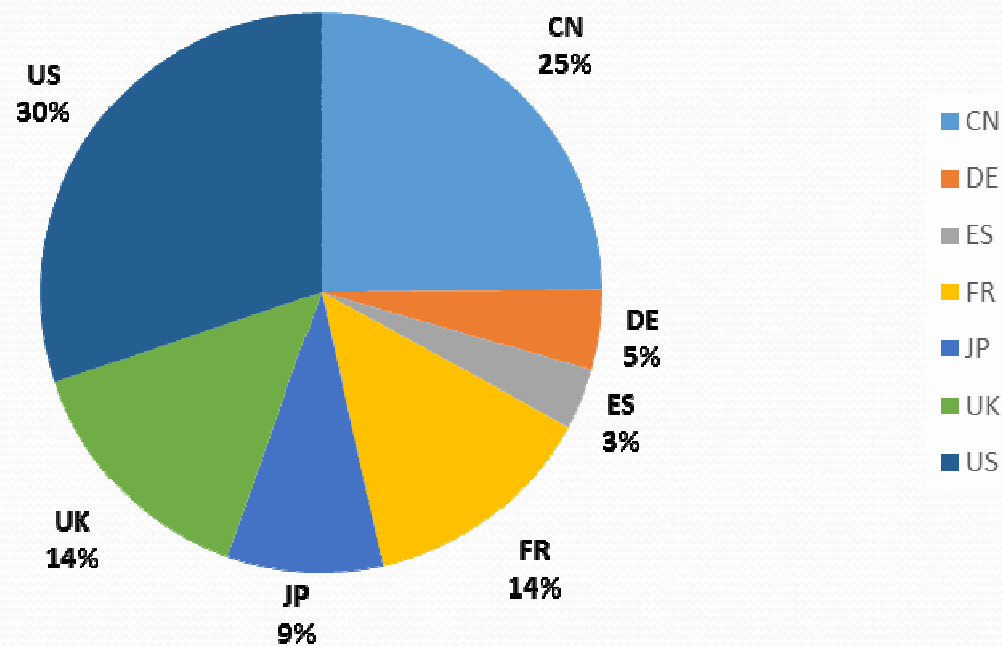
Prameň: Ondrovič (2016) na základe údajov rebríčka Global 2000 časopisu Forbes.

Podiel krajín v štruktúre 20 najväčších firiem podľa veľkosti aktív rebríčka Global 2000 časopisu Forbes za rok 2010



Prameň: Ondrovič (2016) na základe údajov rebríčka Global 2000 časopisu Forbes.

Podiel krajín v štruktúre 20 najväčších firiem podľa veľkosti aktív rebríčka Global 2000 časopisu Forbes za rok 2015



Prameň: Ondrovič (2016) na základe údajov rebríčka Global 2000 časopisu Forbes.

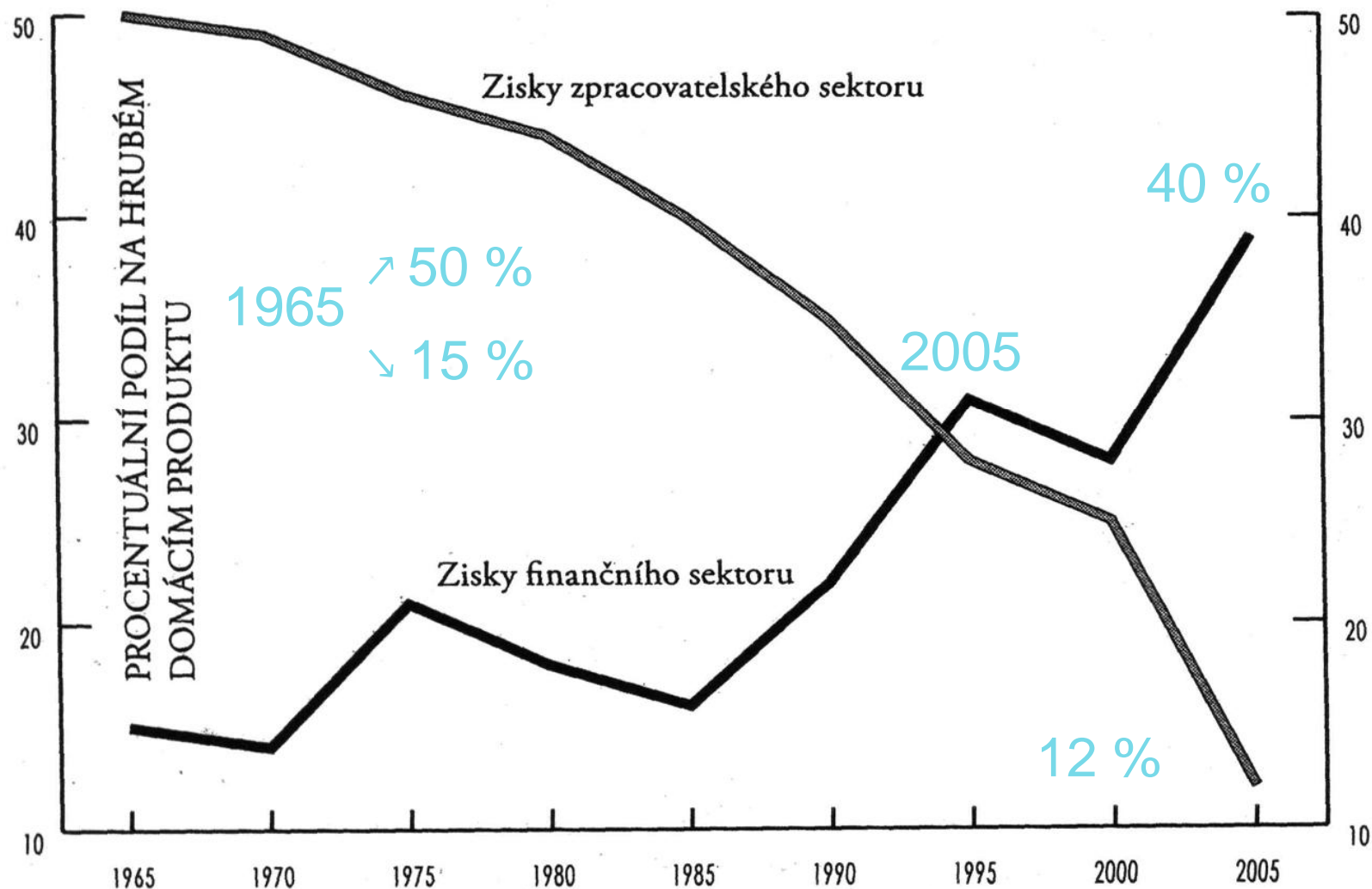
Rozpor medzi reálnou ekonomikou a finančným sektorom a ohrozenia patologickými trendmi

- Zužujúci sa zhodnocovací priestor v reálnej ekonomike – stupňoval tlak na hľadanie a vytváranie náhradného riešenia v rámci samotného finančného sektora
- Umožnil to súbeh viacerých faktorov – v 90. r. finančné deriváty, zmena vzťahu veriteľ – dlžník – prenos rizika na investorov, enormný nárast úverov a podielu najrizikovejších pôžičiek, predátorské úverovanie, deregulácia tzv. leverage, technologický pokrok IKT – inovácia produktov
- Náhradný zhodnocovací priestor fungoval prostredníctvom mechanizmu kumulatívneho zadlžovania – zákonite vyústil do krízy – enormnej zadlženosti
- Reakcia USA – záchrana finančného sektora 700 mld., kvantitatívne uvoľňovanie za 6 rokov, v r. 2014 dosiahlo 4,5 bilióna; EÚ – nejednotná, dominujúca *austerity policy*, tzv. 3 MMF, ECB, EK
- Devastujúce dopady krízy a protikrízových opatrení na reálnu ekonomiku

Zásadná zmena v postavení a vplyve finančného sektora

- Priebeh globálnej krízy presvedčivo odhaľuje, že určujúci aktéri pôsobia v bankovej a finančnej sfére. Táto finančná elita ako najmocnejšia z najmocnejších sa najrýchlejšie zbavila regulačných okov štátu, podstatným spôsobom režíruje globálnu krízu a najvýdatnejšie profituje na „bezbariérovom“ globálnom priestore
- Bezprecedentný nárast moci a vplyvu je determinovaný zásadnými kvantitatívnymi a kvalitatívnymi zmenami – asymetrická expanzia finančných trhov zač. 80. r. – objem fin. operácií za rok 1 – 1,5 bil. USD, dnes 1,5 – 2 bil. USD za deň, zo 100 USD – 88 sa točí len vo fin. sfére, 1995 – 2005 svet. HDP o 52 % kapitalizácia na burzách 400
- Zásadný obrat vo vývoji podielu na zisku medzi spracovateľským priemyslom a finančným sektorom, 70. r., polovica 90. r. a 2005

DIAGRAM 2.4: Průběžný pětiletý průměr ziskovosti zpracovatelského a finančního sektoru vyjádřený v procentech z hrubého domácího produktu



Zdroj: Vypočteno z Ekonomické zprávy Prezidenta, 2006, Tabulka B-91.

Zásadná zmena v postavení a vplyve finančného sektora – pokračovanie

- Tento prerozdelený proces sprevádzajú prevratné zmeny pozícií finančných korporácií v rámci 20 najväčších v rebríčku firiem Global 500 časopisu Forbes, do polovice 80. r. dominovali výrobné korporácie (automobilové, chemické, ropné, oceliarske, telekomunikačné)
- Od 90. r. začala zásadná zmena, dominácia finančných korporácií 2015 celosvetovo korporátnemu sektoru dominujú absolútne
- Tento bezprecedentný nárast moci a vplyvu finančného sektora je sprevádzaný bezprecedentným vývojom zadlženosti, od 80. r. sa stal fin. sektor globálnym generátorom celkovej zadlženosti väčšiny vyspelých západných štátov, ktorá dosahuje astronomickú úroveň
- Obrovské privilegium – neplatia dane z finančných transakcií
- Spôsobom fungovania umožňuje kolosálne daňové úniky, daňové raje, daňová optimalizácia
- Bezprecedentné zväčšenie váhy a vplyvu – nadobudol charakter epicentra globálneho vládnutia bez globálnej vlády

Systemová homogenizácia a unifikácia globálneho prostredia

- Stratégia aktérov globálneho vládnutia spája 2 zdanlivo protirečivé tendencie – homogenizáciu a unifikáciu pravidiel globálneho prostredia a záujem na zachovaní štátov v špecifických podmienkach národno-štátnej diverzity
- Široké spektrum foriem homogenizácie – FED, Bretton-wood, SB, MMF, GATT, WTO, integračné zoskupenia EÚ, NAFTA, APEC až po superintegráciu TTIP, CETA
- Kľúčovú geostrategickú úlohu Washingtonský konsenzus – operacionalizovaný trhový fundamentalizmus, RK a postsocialistické štáty
- Homogenizačné pôsobenie MMF, SB – úverová pomoc – podmienky fiškálna reštrikcia, liberalizácia, deregulácia, privatizácia
- Homogenizácia pravidiel zabezpečuje globálnym aktérom strategickú ovládateľnosť vývoja v globálnych, regionálnych, štátnych súradniciach

Špecifická adaptácia štátov v unifikovanom globálnom prostredí

- Napriek homogenizácii, jej mandantom zostáva národný štát, globálne koncentrovaný kapitál ho vo vlastnom záujme potrebuje ako najspoľahlivejšiu záruku potrebnej miery stability a predvídateľnosti podmienok jeho zhodnocovacieho a akumuláčného procesu
- Štát vytvára legislatívne a inštitucionálne prostredie, opierajúce sa o donucovacie prostriedky, dohliada na majetkové vzťahy vlastníkov kapitálu, ich zmluvné nástroje
- Tak ako voľný pohyb kapitálu je rovnako dôležitá fragmentácia sveta na jednotlivé ekonomiky, s určitým stupňom rozdrobenosti, vlastným sociálnym režimom, pracovnými podmienkami, špecifikami v úrovni vybavenosti zdrojmi, osobitosťou ich KV. TNK zo špecifických fragmentovaných „hrozienuk“ môžu cielene vytvárať absolútnu globálnu výhodu a zhmotňovať ju do nových rozmerov maximalizácie zisku

Národný štát v službách globálneho kapitálu

- Globálny kapitál si nepraje zrušenie štátu, ale jeho podriadenie jeho záujmom
- Národný štát potrebuje, lebo má to, čo jemu chýba – represívnu moc a legitimitu – danú voľbami
- Rafinovanosť – systémovú homogenitu presadzuje politickými a ekonomickými prostriedkami tak, že núti štáty, aby si samy „na mieru“ pristihli spôsob ako budú slúžiť globálnemu kapitálu, konkurenčné súperenie štátov o najústretovejšie vytváranie podmienok, ratingy
- Každý štát – jedinečný prípad ako slúži globálnemu kapitálu, v závislosti od veľkosti, geoekonomickej a geopolitickej pozície
- Záujem globálneho kapitálu a aktérov globálneho vládnutia nie je odbúranie alebo zrušenie štátu, ale jeho adaptácia a zásadné prekalibrovanie jeho funkcií (dane, priame, nepriame, progresivita, raje, trh práce a sociálna ochrana)

Určujúca pozícia a pôsobenie finančného sektora

- Tak pri systémovej homogenizácii pravidiel globálneho prostredia, ako aj adaptácii štátu pri vytváraní podmienok zhodnocovacieho procesu globálneho kapitálu bol hlavnou arénou finančný sektor
- Určujúci globálni aktéri prostredníctvom finančných trhov a ich mechanizmov cielene formovali oba procesy a vytvárali účinný tlak na fiškálnu, menovú, úverovú, kurzovú a finančnú, ale aj sociálnu politiku a tzv. štrukturálne reformy štátov, pravda s diferencovanými dôsledkami vzhľadom na ich geoekonomickú a geopolitickú pozíciu

Osobitné postavenie a pôsobenie centrálnych bánk

- Centrálné banky sa významne podieľali tak na formovaní homogenizovaného globálneho prostredia, ako aj na prispôbovaní štátov požiadavkám globálneho kapitálu
- Proklamovaná nezávislosť – najmä od reálnych národohospodárskych potrieb konkrétnych štátov a závislosť od SB a MMF stratégiami diktovanými kľúčovými aktérmi globálneho vládnutia
- Stiglitz „Centrálné banky by sa mali zamerať na úverové toky, to znamená obnoviť a udržiavať schopnosť a ochotu miestnych bánk požičiavať malým a stredným podnikom. Namiesto toho sa však sústreďujú na systémovo dôležité banky, teda na inštitúcie, ktorých nadmerné riskovanie a hrubé porušovanie pravidiel spôsobili v roku 2008 krízu“
- FED a ECB, nadväzne viaceré centrálné banky vyčerpali či vyčerpávajú štandardné nástroje, kvantitatívne uvoľňovanie, klesajúce až záporné úrokové sadzby menia návyky domácností, firiem i štátov, nafukujúca bublina dlhopisov napovedá, že sa schyľuje k ďalšej fáze pokračujúcej globálnej krízy

Systemový charakter inštitucionalizovaného morálneho hazardu a jeho devastačné účinky na kvalitu života

- Návrh na vytvorenie Medzinárodného súdneho dvora pre ekonomické zločiny proti ľudstvu – čilský ekonóm Manfred Max-Neef, 8 skutkových podstát ekonomických zločinov proti ľudstvu
- Ekonómia života a smrti – D. Stuckler – S. Basu – komparatívna analýza zásadne odlišných konceptov protikrízových opatrení úsporne reštriktívnej šokovej terapie a gradualistickej sociálno-ekonomickej stimulácie
- Konfrontácia ich praktických dôsledkov, Rooswelt – štáty čo uplatnili a neuplatnili soc. programy, postsocialistické štáty – Rusko – Bielorusko; fin. kríza Južná Kórea, Thajsko, Indonézia – Malajzia, Grécko, Island, Čína
- Komparácia odhalila, že deformované prekalibrovanie funkcií štátu šokovou terapiou v záujme globálneho kapitálu nie je osudovou nevyhnutnosťou, že je možné národohospodársky efektívne prekalibrovať z hľadiska kvality života občanov aj v unipolárnom systéme globálneho vládnutia

Ekonomické zločiny proti ľudstvu – základné aspekty skutkovej podstaty

1. Vytvárajú priame, ale tiež nepriame a vedľajšie škody. Tento charakter majú napr. aj úsporné opatrenia (*austerity measures*), podvody bánk, znečisťovanie životného prostredia, deštrukcia ekosystému a ďalšie.
2. Poškodujú veľkú časť spoločnosti. V Španielsku v súvislosti s prepadom ekonomiky, ktorý spôsobila politika úsporných opatrení, narástol počet samovrážd do takej miery, že po prvýkrát, ako dôvod neprírodzenej smrti, prevýšil počet úmrtí z dôvodu dopravnej nehody (Saiz, Bobes, 2014). Vystáva oprávnená otázka, či tieto samovraždy z dôvodu ekonomického utrpenia sú vlastne samovraždy. Či to nie sú vraždy zákerného ekonomického modelu.
3. Spôsobené škody sú predpovedateľné a očakávané, teda sú spôsobované zámerne. Jasným príkladom je Grécko, kde bolo vopred známe, že „ozdravná politika“ prinesie skazu gréckej spoločnosti – utrpenie miliónom ľudí.
4. Spôsobené škody sú vždy súčasťou asymetrickej rovnováhy. Nikdy nie je následkom len škoda určitej časti spoločnosti, ale vždy je následkom aj podstatný benefit pre málopočetné sektory spoločnosti, ktoré disponujú mocou.
5. Ekonomické nástroje/činy a politiky, ktoré spôsobujú takéto škody, majú svoj základ v ideologických tvrdeniach. Nie sú podporené žiadnymi analýzami, ktoré by podporili ich aplikáciu. Práve preto, že sú mierené k prospechu úzkej mocnej skupiny, ale prezentované s rétorikou prospechu pre spoločnosť, práve preto ide o podvod na spoločnosti.
6. Sú to činy vyplývajúce z politických rozhodnutí, nie operačného, technického charakteru.
7. Vyžadujú používanie lží.
8. Existujú k nim čestné a rozumné alternatívy.

Krízové procesy EÚ – derivát mnohorozmernej globálnej krízy

- Príčiny krízových procesov EÚ – globálne a vnútorné fungovanie EÚ
- Iný pohľad – pozícia EÚ v unipolárnom systéme globálneho vládnutia
- USA – dominantný aktér a zároveň epicentrum globálnej krízy
- EÚ – objekt, ktorého vývoj je strategicky režírovaný globálnym aktérom
- Príčiny vygenerovania globálnej krízy a jej priebeh boli podstatným spôsobom podmienené pôsobením globálneho aktéra a jeho strategickými záujmami
- V tomto zmysle priamo či nepriamo strategicky pôsobil a režíroval vývoj EÚ, EMÚ ako objektu a nástroja reprodukovania svojej pozície dominantného aktéra globálneho vládnutia
- Tento uhol pohľadu vrhá nové svetlo na vývoj integračného procesu, jeho kumulujúce sa problémy a relativizuje formálne rozlišovanie vonkajších a vnútorných príčin

Pozadie integračného zjednocovania Európy v podmienkach unipolárneho systému globálneho vládnutia

- Hlbší pohľad do histórie EÚ a zrkadlenie jej vzniku a formovania po 2. sv. vojne odkrýva viaceré nové pohľady, spochybňujúce oficiálne proklamovaný základný zmysel integračného zjednocovania Európy
- Mimoriadne zaujímavý príspevok – kniha G. Wisnewskeho Kdo táhá za nitky moci s podtitulom Bilderberg – spiknutie špičiek ekonomiky, politiky a médií (2015)
- Východisková idea, či sú národy vôbec schopné v národných štátoch mierovo spolunažívať – racionálna ušľachtilá myšlienka spojenia do väčšieho celku – úplne iný význam v Bilderbergu
- Čím je nejaký celok väčší, o to viac ľudí a zdrojov môže nejaký diktátor ovládať jedným škrtom pera a spôsobiť viac škôd
- Integračné pospájanie štátov – ako celok ľahšie ovládateľný objekt – nástroj globálneho vládnutia – úplne iný historický kontext genézy EÚ

Chronológia vplyvu Bilderbergu na integračné spájanie štátov Európy

- 1946 – European League for Economic Cooperation – J. H. Rättinger
- 1948 – Americký výbor pro sjednocenou Evropu (ACUE) – Rockefellerova nadácia – J. H. Rättinger
- 1948 – European Conference on Federation – 800 účastníkov, 18 premiérov, 28 ministrov zahraničných vecí
- 9. 5. 1950 – Schumanov plán o spolupráci nemeckých a francúzskych firiem uhlia a ocele
- 1950 – memorandum Európskeho hnutia s inštrukciami k založeniu Európskeho parlamentu, sponzorom bol ACUE – Rockefellerova nadácia
- 1951 – vznik Európskeho spoločenstva uhlia a ocele
- 1954 – prvá konferencia Bilderbergu
- 1957 – podpis Rímskych zmlúv
- 1957 – podpis zmlúv o EHS a Euratome
- 1958 – Schuman – prvý prezident Európskeho parlamentu

EÚ – suverénny aktér alebo objekt globálneho vládnutia dominantného aktéra

- Historické pozadie reálnych podmienok, príčin a aktérov integračného zjednocovania Európy odhalilo vytváranie dvoch úrovní nesvojprávnosti
- Na jednej strane integračné zjednocovanie sledovalo okliešťovanie suverenity a svojprávnosti jednotlivých členských štátov
- Na druhej strane integrované zoskupenie ako celok sa stávalo ľahšie ovládateľným a nesvojprávnejším objektom v rukách dominantného aktéra globálneho vládnutia
- Nešlo len, alebo hlavne o integračné spájanie štátov zodpovedajúce ich skutočným národno-štátnym záujmom, ale predovšetkým o formovanie integrovaného objektu a nástroja upevňovania moci a vplyvu dominantného aktéra

Globálna kríza – vyhrotenie konfliktu záujmov USA – EÚ

- Protikrízové opatrenia USA – pomoc domácim bankám – kvantitatívne uvoľňovanie, od r. 2006 úročenie prebytočných rezerv bánk vo FED (rezervy 2000 – 2008 → 200 mld. USD; 2009 – 2015 → 1,6 bil. USD) – „skrytá dotácia“
- Zneužívanie monopolného postavenia USD na prenášanie dopadov krízy do zbytku sveta
- Kríza obnažila pozíciu EÚ ako objektu a nástroja dominantného aktéra a jeho pôsobenie na charakter krízových procesov EÚ
- Útok na euro cez najslabší článok – Grécko (2010), tzv. „dinner nápadov“, hedžové fondy SAC Capital Advisors LP, Soros Fund Management LLC a ďalšie – vplyv eura na USD ako rezervnej meny
- Tlak USA na TTIP – skryté (skutočné) ciele, z hľadiska historickej retrospektívy vytvárania zoskupení a v kontexte s charakterom dohôd CETA, TISA a doterajšou prípravou TTIP

Mýty a realita TTIP USA – EÚ

- Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) – prečo práve teraz? Nejde o novú myšlienku – 60. roky NAFTA, 90. roky TAFTA, New Transatlantic Agenda (oblasť regulácie), MAI New Transatlantic Economic Partnership (odstránenie regulačných bariér) 2007 Merklová – Bush – slabé výsledky
- Harmonizácia značne rozdielnych regulačných systémov
- 3 roviny náročnosti a konfliktnosti záujmov
- Odstránenie colných bariér, relatívne bezproblémové, Ø clo 3,5 – 5,2 %, Ø dovozné do EÚ – 5,2 %, Ø dovozné do USA 3,5 %
- Odstraňovanie netarifných bariér, až 80 % očakávaného prínosu je podstatne zložitejšie, podstatou je vzájomné uznávanie, resp. čiastočná alebo úplná harmonizácia štandardov, noriem a regulácií v technickej, bezpečnostnej, potravinovej, liekovej, informačnej environmentálnej oblasti, ako aj ochrany zamestnancov na trhu práce a pod. oblasti
- Najkontroverznejšou oblasťou TTIP je ISDS

CETA – vzorový predvoj TTIP?

- Po 9 rokoch – 2016 – podpis, niektoré štáty ratifikácia v národnom parlamente
- Procedúra predbežného uplatňovania, s výnimkou ISDS, ICS
- V roku 2014 – dorokovaná, no EÚ ju nedala posúdiť Európskemu súdnemu dvoru
- Valónsko, 4-stránkový dodatok, vláda pravidelné vyhodnocovanie sociálno-ekonomických a environmentálnych dôsledkov počas predbežného uplatňovania
- Kanadská strana, provincie i federálna úroveň 300 pripomienok (pb, pôda, obchodné a finančné služby, doprava, iné verejné služby), v EÚ len zlomok, Ústavný súd bude rozhodovať o protiústavnosti podpisu (ISDS) bez parlamentu
- EÚ vyjedнала prístup k verejnému obstarávaniu na všetkých úrovniach
- Pravidelné vyhodnocovanie v parlamentoch by malo byť aj v EÚ

TISA – Trade Services Agreement – globálna privatizácia verejných služieb

- USA – Austrália – plánuje zaviazat' 50 štátov okrem BRICS
- Príprava prísne tajná, aj po podpise 5 rokov
- Globálna privatizácia služieb – ovládnutie TNK – odstránenie všetkých kontrolných a funkčných mechanizmov – pre nekontrolovaný biznis TNK – môžu si priniesť vlastný personál, no štandardy z krajiny pôvodu firmy
- Koniec sociálnych, poisťovacích a zdravotných systémov a ochrany zamestnancov
- Privatizované služby už nie je možné previesť späť do rúk verejnej správy – tzv. „ratchet klauzula“ – efekt západky

Problémy, riziká a ohrozenia dohôd typu MAI, TTIP, CETA, TISA, ACTA

- Hlavný iniciátor USA, kľúčové postavenie, určenie pravidiel
- Prísne utajovaný spôsob prípravy
- Asymetrická negociácia USA – partneri, len vybraní, neúplné podklady
- Asymetria informačnej pripravenosti, zásadný predstih USA, technologický, špionážny
- Dohoda dáva medzinárodnú legitimitu presadzovaniu záujmov USA
- Utajenie plného textu – minimálne 5 rokov
- Pri vypovedaní dohody ešte 20 rokov plnenie
- „Ratchet klauzula“ – západka, nemožnosť vrátiť sprivatizované služby
- Výnimky – len zásadne požiadať dopredu
- Možnosť priniesť vlastný personál, ale aj štandardy
- Problematická metodológia výpočtu efektov (HDP, zamestnanosť atď.)
- Dohody – nástroj, prostriedok globálneho vládnutia

Globálna kríza a kreovanie predpokladov multipolárnej podoby globálneho vládnutia

- Formovanie multipolárnej podoby globálneho vládnutia znamená zásadnú transformáciu jeho inštitucionálnej štruktúry, v jeho obsahovom zameraní, ako aj v spôsobe utvárania jeho pravidiel
- Namiesto utvárania pravidiel v unipolárnom systéme, keď ich „zhora“ dominujúci globálny aktér určoval a vnucoval ostatným štátom, v multipolárnom systéme sa pravidlá spoluutvárajú „zdola“ za aktívnej participácie štátov
- Prechod k multipolárnemu systému globálneho vládnutia prináša kvalitatívne zmeny podmienok a pravidiel v kontraste s diskriminačnými pravidlami MMF a SB
- Názornými príkladmi sú BRICS a Ázijská banka pre rozvoj infraštruktúry (AIIB)
- EÚ na križovatke či 2-oj. nesvojprávnosť prekoná 2-oj. legitimizáciou



**Hovorit' pravdu v čase všeobecného klamu
je revoluční čin.**

George Orwell



Ďakujem za pozornosť